

Če pa je kup viši od 20 čevljev, se zgreje preveč, vročina ne more hitro zbežati in senó se potem vname.

Ko je seneni kúp 4 do 20 čevljev visok, se na-nj položi pol čevlja slame, in naj delavci še pol ure tlačijo. V to slamo puhti vlažnost in tako se odvrne plesnoba.

Ko je tako kúp narejen, že po preteku 3 dni začne v njem vročina, ki postane tolika, da ne moreš roke v njem držati. Odslej mora kup popolnoma miren biti. Čez 6—8 tednov se zgubi vročina in seno je suho in prhko; po barvi je rujava, sem ter tje je tudi kak listek črn, močno in prav prijetno diši.

(Konec prihodnjič.)

Ali je treba vsako leto obrezavati trto?

Imam brajdo na zidu svoje hiše, ki sem jo dal vsako leto prav pošteno obrezati. Lansko leto obrezal mi jo je v tem stroku dobro izveden mož iz Dolenskega. Vsako leto je bila obrezana o pravem času, kakor sem si zapomnil čas obrezovanja, ko sem na Dolenskem pastiroval — al 9—10 let nisem ne enega zdravega grozda dobil! Preteklo pomlad pa je nisem dal obrezati — in glejte si! — letos je grozdje lepo zdravo in obilno ga je. — Ne smem pa pozabiti naznaniti, da druga leta je sicer lepo cvetelo in jagode nastavilo; ko pa so bile debele ko drobán grah, plesnivati so začele in kmalu po tem so se razpokale ter posušile.

Zdaj jaz tako-le tuhtam: Gotovo je trta preveč „jokala“ — preveč soka zgubila — in ob moč prišla. Ne vem, ali je bil Stvarnik svetá tudi Noetu nauk dal, naj trto obrezuje; skoraj gotovo tega od začetka ni prakticiral in vendar je tako dobro kapljico pridelal, da je bil tako debelega „Matevžeka“ dobil. Zatoraj, če še dočakam prihodnje spomladi, bom nekoliko brajde dal obrezati, nekaj pa ne — in izid mi bo nauk, ki ga naznam „Novicam“. *Experientia rerum* magistra. Vse poskusite; kar je dobro, to obdržite!

Onega mrčesa „žabic“, ki sem ga omenil v dopisu v 36. listu „Novic“, ni več videti, in tudi ni čuti, da bi delal škodo; zato ne morem vstreči želji sl. vredništva.

Poleg Kranja.

B. V.

Našim gospodinjam nekaj.

* *Kako spoznati, da v platnu ni pavole.* Dandanes se godí veliko goljufij v tem, da se med platneno prejo meša pavola. Gospodinjam, ki se pri kupovanju platna nočejo okupiti, podamo lahak pomoček s tem-le: Košček suhega platna treba pomočiti v olje in olje potem iz platna močno izžeti. Skozi nitke, ki so platnene, se potem skozi svéti, pavolnate pa ostanejo bele. Razloček med skozvidnimi in pa belimi nitkami je tako očiten, da se bele (pavolnate) lahko štejejo, koliko jih je vmes.

Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih.

Po „Oesterr. Landw. Wochenblatt.“

(Dalje.)

Meseca septembra.

Dné Leta

9. 1828. se je na polji poleg Powrica v Škociji prvič poskusila kosilnica vpričo obilnega ljudstva.
9. 1831. je kamenje deževalo v okolici Veseliški na Moravskem.

Dné Leta

10. 1816. je bila še le končana žetev v srednji Nemčiji. To leto je bila najslabejša letina tega stoletja zavoljo neprenehane deževanja; nasledek njen je bila velika dragina žita po vsej Evropi in po mnogih deželah lakota.
13. 1493. je pater Martyr iz Hispanijole v Ameriki prvo poročilo o krompirji poslal velikemu škofu v Granadi na Španjskem.
13. 1779. je Pruski kralj Friderik II. oklicati dal opomin zaradi neizmernega uživanja kave. V tem razglasu so se brale med drugim sledeče besede: „Presvitli kralj sam je v mladosti izrejen bil s pivno juho (Biersuppe); ona je bolj zdrava kakor kava, tedaj se ljudje tudi zdaj lahko izrejajo s pivno juho.“
13. 1866. je bila prva velika konjska razstava v Moskvi na Ruskem.
15. 1852. je umrl Janez Ludovik Metzger, vrtnarski ravnatelj v Heidelbergu na Badenskem. Ta mož si je neumrljive zasluge pridobil za omiko prostega ljudstva in povzdigo sadje in vinoreje; bil je tudi izvrsten ljudski pisatelj.
15. 1858. se je oklical cesarski patent, ki je desetino odpravil in namesti nje odškodovanje vpeljal grajščakom na Erdeljskem.

(Dalje prihodnjič.)

Kmetijska tabora,

v katerih bo gospod Piskar predivstvo po Belgiškem načinu razkladal v nedeljo 24. dne tega meseca v Stari Loki na Gorenskem, v Šmartnem pri Litiji na Dolenskem pa v nedeljo 1. dne prihodnjega meseca, in če treba, tudi sledeča ponedeljka, sta po dopisih, ki jih je družba kmetijska prejela od c. k. okrajnih glavarstev v Kranji in v Loki, dovoljena.

Podpisani odbor tedaj naše gospodarje, stare in mlade, ki želijo ta brezplačni poduk slišati, še enkrat vabi, naj pridejo od blizo in daleč oklicane dni v Staro Loko ali Šmartno pri Litiji.

Glavni odbor družbe kmetijske.

Muzikalne stvari.

6. občni zbor Cecijilenega društva v Gradcu.

V 36. listu so tudi „Novice“ priobčile vabilo k udeležbi navedenega zbora; naj danes nekoliko povemo o izidu njegovem.

Pred vsem se nam treba zdi, cilj in konec tega društva na kratko razložiti našim čitateljem.

Cerkvena muzika, ki so jo do srednjega veka (kakor znanstva in umetnosti v obče) gojile le osebe duhovnega stanú, je malo po malo tako plitka postala, to je, od svojega prvotnega izgleda — Gregorian-skega korala — tako se oddalila, da je cerkev že nameravala figuralno petje prislužbi Božji odpraviti. Palestrina (najslavniši mojster stare Rimske muzične šole, l. 1571. kapelnik v cerkvi sv. Petra) je s skladbo svoje odlične maše „missa papae Marcelli“ rešil figuralno petje v cerkvi, tako, da je poleg koralnega petja dopustila tudi figuralno. Med tem pa se je svetovna godba od cerkvene sčasoma emancipirala in na svoje lastne noge postavila. Dospevši na znatni vrhunec svoje popolnosti se je pa instrumentalna muzika (orglje, prav za prav cerkven instrument, so bile odnekaj do-

puščene) po jezuitih v naše katoliške kore na kvar cerkveni muziki vpeljala. Od onega časa se sme reči, da se v cerkvah ni več glasila cerkvena muzika, ampak slišala se je le muzika v cerkvah, in tako daleč žalibog je prišlo, da dandanes v cerkvah slišimo melodije posvetnih pesem, burk in oper, in da še letos so se v naših mestnih in predmestnih cerkvah razlegale zdravice, popotnice in poskoknice.

Odstraniti to grdo nespodobnost iz cerkev se je pred 8 leti v Regensburgu na Bavarskem ustanovila Cecilijina družba pod predsedstvom dr. Fr. Witt-a, ki 2 časnika z muzikalnimi prilogami, eno pod naslovom: „Musica sacra“, drugo pod imenom „Fliegende Blätter für kathol. Kirchenmusik“ izdaja. Oba časnika s 24 listi in 24 dokladami dobivata se po pošti za 2 gld. in par soldov, tedaj skor po nič, le v ta cilj in konec, da bi se zopet pravi cerkveni muziki pot odprla v katoliške cerkve.

Ker pa vsem prijateljem prave cerkvene glasbe ni mogoče, dohajati v Regensburg na letne zборе, zato družba v različnih krajih napravlja zборе, in tako bil je 6. občni zbor letos v Gradcu.

Ker nam prostor našega lista ne dopušča, obširno o tem zboru in njegovih produkcijah govoriti, naj zato omenimo na kratko le to, da sila veliko najdragocenih biserov stareje in novejšje cerkvene muzike se je v stolni cerkvi v Gradcu izvrstno čulo od pevskega zbora, ki je štel okoli 50 pevcev, katere je nad 500 deležnikov, kakor po domače pravimo, prav „z andohtjo“ poslušalo, ki so prišli od vseh krajev Evrope.

Mili naši domovini bo pa ta 6. zbor Bavarskega Cecilijenega društva še posebno v tem obziru na veliko korist, da se, kakor slišimo, snuje zdaj tudi pri nas enako društvo, katerega protektorat blagovoli neki prevzeti gospod knezoškof dr. Pogačar. Ako se blagi namen izpelje, bode se kmalu po vsej Sloveniji gospod Bog slavil s pravo cerkveno muziko, na katero že 8 let dela voditelj muzike naše stolne cerkve, in katerega posnemati so začeli na koru naše frančiškanske cerkve in že tudi sèm ter tje po deželi: „omnia ad majorem Dei gloriam“.

Zabavno berilo.

Tri dni na Koroškem.

(O priliki Janežičeve svečanosti.)

(Dalje in konec.)

Ko so bili Dunajski pevci na „Kreuzbergu“ odpeli, se vrnemo v mesto nazaj. Pri obedu se zmenimo, da se, ker smo Celovca se že po vsem nagledali, ob dveh popoldne po železnici peljemo v Poreče ob Vrbskem jezeru z namenom ohladiti si pregreta in prašna telesa v mlačni vodi jezera. Poslovivši se prisrčno od Celovških narodnjakov in prijateljev, katerih je bilo mnogo prišlo nam k „Sandwirthu“ prijetno drušino delat; poslovivši se tudi od groznega zmaja na glavnem trgu, kateremu smo zamerili le to, da ni po noči šinil raz stala ter z vedno zijajočim žrelom pohrustal po mestu visečih Pruskih in Nemških zastav, se podamo na kolodvor, v čegar veži je bila velika gnječa, ker so se z istim vlakom hoteli odpeljati tudi Dunajski pevci na górenje Koroško nekam. Eden izmed nas kupi za vse nas vožne listke do postaje „Marija na Vrbi“, na to se rinemo skoz množico na notranji prostor kolodvora, kjer je vlak že čakal. Ko se bašemo skozi čakalnico, vidimo, da so Dunajčani danes najbrže tu obedovali, ker jih je vse polno sedelo za mizami na pol izpraznjenimi.

Videli so se nam vsi prav miroljubni in prijazni ljudje, ki so se prišli le razveseljevat, nikakor pa nemško kulturo prodajat v Celovec.

Al čujmo! kaj je to! Tam v kotu se vzdigne človek po vnanjem zeló kakemu mesarju podoben, v znani obleki požarnega stražnika. To ni Dunajčan; to se brzo vidi ali marveč sliši, ko jame v nemščini, zeló Ljubljanskemu „kuheltajč“ podobni govoriti — v roki drži na pol spraznjen vrček piva. In kaj govori? Težko je umeti globoko skrivnostnega govora zapopadek; mi se tudi ne trudimo, da bi dohajali z ušesi dolge njegove tirade, katerih se je iz Prusaških listov na pamet naučil in tako le slabo pogrete podajal mirno jedočim Dunajčanom ter pačil jim ž njimi apetit. „Deutsches Land — deutsches Volk — deutsche Männer — deutsche Herzen — deutsche Zunge — deutsche Treue — deutsche Macht — deutsches Bier — deutscher Wein — deutsche Cultur“ — sploh le z „deutsch“ je bil osoljen in zabeljen njegov ričet, ki pa veselih Dunajčanov ni nič kaj navdušil, ker so ob koncu govora vidno neradi vstali in trkali s kozarci na zdravje — sami niso vedeli — čegavo.

„I, kdo je ta gospod, ki se tako navdušeno péha za nemštvo? Gotovo je mož iz Nemčije?“ Tako vprašam tik mene stoječega Celovčana. „Ej, kaj še!“ mi odgovori: „ste gotovo tujec, da ga ne poznate.“ In ko jaz temu pritrdim, nadaljuje: „To je naš „feuerwehrhauptmann“ — po rodu Slovan —“. „Hvala“, mu sežem v besedo, „drugo že vem. Zato mož tako rad nemške otrobe veže. Prav tako, kakor pri nas v Ljubljani naši renegati!“

Zadnje besede govorim — se vé da — le zá-se, ker se bojim, da bi ušesom Celovčana ne bile neprijetne. Al motim se, kajti on sam prične vnovič: „Je sitnež! Povsod hoče govoriti in moti s tem vsako zabavo. Kjer je on, še človek ne more v miru jesti in piti.“ „Tedaj je prav petelin!“

„Da, da, petelin je, ki pa se oglasi povsod le, kedar treba ni“, odgovarja Celovčan, Nemec, in mi stisne prijazno roko k odhodu.

„Prav kakor jajce jajcu so si ti hujskač! povsod podobni“, pravim svojemu tovarišu Ljubljancu; ki mi prikima. „Kakor je turčin ali poturčenec hujski od pravega Turka, tako so tudi slovanski renegati hujski in strupenejši od pravih Nemcev; z Nemcem se dá porazumeti in sbajati, z nemčurjem nikakor in nikdar nikoli ne.“

V tem zapoje zvonček in konduktêr upije „einsteigen“. Ljubljanski popotniki se spravimo skup v en voz, bilo nas je še trinajst; vožnja do Marije na Vrbi nam je kratka in prijetna.

Prvo, na kar smo v Porečah mislili, bilo je kopanje. Podamo se tedaj k jezeru in potopimo sparjena telesa do glave v vodo, ki je imela ta dan 21 stopinj gorkote. Po kopanji gremo ogledovat nekoliko tamošnje naprave, ki so res lepe in vsega pripoznanja vredne. Srečen, kdor bi mogel tam v kateri lično sezidanih vil „procul negotiis“ svoja navadna opravila opravljati!

Naša majhna družbica se je po vsem tem prav živahno in prijetno zabavala, ob osmih pa je pridrdral vlak, ki nas je potegnil do Beljaka in od tod po kratkem počitku do Ljubljane, ko smo namreč z vozov južne preselili se v vozove Rudolfove železnice. Vožnje ne bom popisoval; le to omenim, da je bila zopet mučna, čeravno hitrejša od one v soboto večer, ker nam je zaspanec nagajal, vozovi pa so bili prepolni, da bi se bilo dalo spati. Vrh tega nas je budil po postajah glas čuvajev, ki so postaje klicali, se ve da le po nemški, kar je bilo v „Novicah“ po pravici že grajano.